

Ostatní sú naši (I)

Priateľstvo a láskavosť sú úrodnou pôdou na podporu bratského napomenutia. Boh prostredníctvom našich vzťahov s ľuďmi okolo nás koná tak, aby z nás dostal to najlepšie.

28.09.2021

Ježiš sa vracia do Kafarnauma. Hneď ako vstúpi do mesta, pristúpi k nemu stotník. Scéna prekvapuje prítomných, pretože bolo neobvyklé, aby rímsky vojak oslovil Žida s takou úctou a rešpektom: „Pane, sluha mi

leží doma ochrnutý a hrozne trpí“ (Mt 8,6). Stotník, hoci je človek zvyknutý rozkazovať druhým, si uvedomuje, že v živote je mnoho dôležitých vecí, ktoré nemôže ovládať. Preto neváha požiadať o pomoc. Ježiš, ktorý pozná jeho vnútorné dispozície, odpovedá ešte skôr, ako sa ho niekto opýta: „Prídem a uzdravím ho“ (Mt 8,7). Keď svätý Augustín komentuje túto pasáž, hovorí, že „pokora stotníka boli dvere, ktorými vstúpil náš Pán, aby sa úplne zmocnil toho, čo už vlastnil“^[1].

Rodina, ktorej nie je ľahostajný náš boj

Náš Pán je dojatý, keď rímsky stotník napriek svojej moci a hodnosti uznáva, že nie je v jeho silách pomôcť svojmu milovanému služobníkovi. Stotník verejne tvrdí, že nie je schopný dosiahnuť všetko. A tento postoj uznávania našej núdze

je určitým spôsobom súčasťou každej cesty svätosti. Priznávame vlastnú slabosť a uvedomujeme si, že Boh je hlavným protagonistom a že pri výkone svojej práce počíta so spoluprácou tých, ktorých nám kladie do cesty. Rovnako ako tento sluha, aj naše rany si vyžadujú uzdravenie a naše trápenia si vyžadujú starostlivosť ostatných. „Táto bratská solidarita nie je rétorickou rečou, ale je neoddeliteľnou súčasťou spoločenstva medzi kresťanmi. Ak ju žijeme, sme pre svet znamením, *sviatosťou* Božej lásky... je to spoločenstvo, ktoré nás robí schopnými vstúpiť do radosti a smútku druhých a úprimne ich urobiť našimi.“^[2] —

Pri svätej omši napríklad uznávame túto skutočnosť a prosíme celú Cirkev, aby sa za nás modlila.

„Vyznávam všemohúcemu Bohu i vám, bratia a sestry, že som veľa

zhrešil (...) Preto prosím (...) bratia a sestry, modlite sa za mňa k Pánu Bohu nášmu.“^[3] Toto nie je nijak výnimočné, lebo všetci sa rodíme závislí na ostatných. Neprišli sme na svet sami od seba, nedokážeme prežiť sami, a sami sa nedokážeme ani naučiť rozprávať bez komunity, ktorá nás víta. Potreba druhých je súčasťou našej ľudskej prirodzenosti. Svätý Ján z Kríža povedal, že „cnostná duša, ktorá je sama a bez sprievodcu, je ako horiace uhlie, ktoré je osamotené; bude skôr chladnejšie ako teplejšie (...) Slepý, ktorý spadne, nebude schopný vstať sám; a ak vstane sám, vydá sa na zlú cestu.“^[4]

Keď prijímame pomoc od svojho blížneho, dostávame sa do situácie podobnej situácii stotníka, ktorý žiada o pomoc, alebo sluhu, ktorého choroba je uzdravená. Stáva sa to napríklad pri bratskom napomenutí. Tento evanjeliový zvyk zahŕňa inú

osobu, ktorá nám po zvážení v modlitbe a možno aj po tom, čo požiadala o radu niekoho, kto ju môže ponúknuť, navrhne konkrétny spôsob, ako zlepšiť niektoré aspekty nášho života (porov. Mt 18,16-17). Táto pomoc nám dáva istotu, že sme súčasťou veľkej rodiny, ktorej nie je ľahostajný náš osobný boj. Bratské napomenutie je teda opakom kritiky, klebiet alebo hanobenia. Lebo kým tieto zahŕňajú posudzovanie a odsúdenie, bratská pomoc, ktorú človek dostane, je objatím, ktoré prijíma blížneho takého, aký je, a vedie ho do budúcnosti.

Najlepšia verzia každého človeka

Trvalé obrátenie, ktoré kresťanský život prináša, nemá za cieľ zmeniť nás na niekoho iného, než kým sme, ale má nám pomôcť stať sa s Božou milosťou tou najlepšou možnou verziou nás samých. Svätí neboli povolaní byť neosobnými bytosťami,

ale boli povolaní k tomu, aby svoje osobné a jedinečné vlastnosti naplnili Kristovou láskou. Svätý Pavol napríklad nebol po svojom obrátení povolaný utlmiť svoju horlivosť pre božské veci, ale smerovať ju k plnosti pravdy. Každý z nás má špecifické vlastnosti, ktoré Boh pre nás chcel, a svoju minulosť, ktorú sme prežili v konkrétnom sociálnom prostredí a jedinečným spôsobom. Boh to nechce zničiť, ale premeniť tak, aby sa to stalo nástrojom na plnenie jeho poslania. Jedným z najdôležitejších spôsobov, ktorými nás postupne pretvára, sú naše vzťahy. Mení nás prostredníctvom osôb, ktorým dovoľíme, aby sa stali súčasťou nášho života.

Obmedzili by sme Božie konanie a plány, ak by sme si mysleli, že jeho pomoc môžeme dostať iba čítaním jeho slova alebo sviatosťami.

Nepochybne ide o dva privilegované

kanály, ktorými k nám prúdi jeho milosť, no Ježiš tiež jasne hovorí o dôležitosti toho, čo pre nás môže urobiť náš blížny. Ba čo viac, Kristus je naším blížnym (porov. Mt 25,40; Lk 10,16). Samotným vtelením, ktorým Ježiš dokázal prostredníctvom priateľstva zmeniť život svojich najbližších, nám pripomína spásonosnú hodnotu osobných vzťahov, keď žijeme bok po boku s ostatnými: „Boh často používa autentické priateľstvá na uskutočnenie svojej spasiteľnej práce.“^[5]

V histórii spásy vidíme, že Boh vždy koná v národe, v spoločenstve, v rodine, v skupine priateľov. Myslieť si, že svätosť nie je spojená s tým, čo pre nás môžu urobiť iní, môže byť symptómom izolácie, ktorá nikdy nebude plodná. Je preto prirodzené, že priateľské prostredie vyvoláva bratské napomenutie. Každý je povolaný spoznať v každom človeku

to najlepšie. Hlavnou starosťou je skôr hlboká túžba po svätosti, ktorá sa kúsok po kúsku odráža v rôznych aspektoch každodenného života.

Pápež František nám pripomína, že „Posväcovanie je spoločné napredovanie: vždy dvaja a dvaja. (...) Takisto sú mnohé sväté manželské páry, v ktorých každý bol Kristovým nástrojom na posvätenie svojho manželského partnera. Žiť alebo pracovať s druhými je bezpochyby cestou duchovného rastu. Svätý Ján z Kríža hovorieval svojmu učeníkovi: žiješ s druhými, „aby ťa formovali a cvičili v čnosti“. (...) Spoločenstvo, ktoré uchováva malé detaily lásky, v ktorom sa jeho členovia starajú jeden o druhého a vytvárajú otvorený a evanjelizačný priestor, je miestom prítomnosti Vzkrieseného, ktorý ho posväcuje podľa plánu Otca.“^[6]

Každá pomoc je dar

Stotník v evanjeliu si je vedomý toho, že prosí Ježiša o láskavosť. Vie, že ak sa Pán rozhodne vstúpiť do pohanského domu, bude sa musieť potom očistiť. Preto nežiada, aby Ježiš prišiel a urobil zázrak: „Povedz iba slovo a môj sluha ozdravie“ (Mt 8,8). A práve tento postoj mu u Ježiša vymôže zázrak. Stotník milostivo prosí Krista, aby mu pomohol.

„Milovať tiež znamená byť vlúdny (...) Byť vlúdny nie je štýl, ktorý si kresťan môže zvoliť alebo odmietnuť (...) Vlúdna láska tvorí vzťahy, pestuje spojenia, vytvára nové siete integrácie, buduje pevnú spoločenskú textúru. Takýmto spôsobom chráni aj seba, pretože bez pocitu prináležitosti nie je možné oddať sa druhým, a každý len hľadá svoj vlastný prospech – a spolužitie sa stáva nemožným.“^[7]

Niektoré spôsoby, ako posilniť tento postoj, môžu byť: nemať žiadne výčitky, pokiaľ ide o požiadanie

druhých o pomoc; byť k dispozícii na počúvanie; dávať najavo svoje záujmy bez toho, aby sme ich vnucovali druhým; podeliť sa s druhými o svoje starosti a sny...

„Priateľské ovzdušie, ktoré má každý okolo seba šíriť, je výsledným plodom dlhodobej snahy spríjemňovať druhým život. Ak chceme, aby sa ľudia cítili pochopení a boli šťastní, mali by sme v sebe pestovať vlúdnosť, radosť, trpezlivosť, optimizmus, jemnosť a všetky ostatné čnosti, ktoré spríjemňujú vzájomné spolužitie.“^[8] Všetko toto vytvára istý životný štýl, ktorý nie je ľahké opísať slovami, no je ľahké si ho všimnúť. Je ľahké priblížiť sa k človeku, ktorý je láskavý a milostivý, a chcieť mu urobiť láskavosť; je ľahké začať rozhovor a hovoriť s ním úprimne o našich obavách.

Je pre nás jednoduchšie milovať niekoho, s kým sa môžeme otvorene porozprávať, hoci jeho slabosti môžu

byť evidentné alebo máme málo spoločných vecí. Všetci máme skúsenosť, že existujú ľudia, ktorým ľahšie niečo navrhujeme. Vždy to oceňujú. Ich tvár odráža mier, s akým náš návrh prijímajú, a možno si aj všimneme, aký vplyv mal na ich život. Nesnažia sa obraňovať, lebo sú si vedomí toho, že ten, kto sa im snaží pomôcť, na nich „neútočí“. Nemajú pocit, že by sa spochybňovala ich osobná hodnota. Bratské napomenutie sa rodí v kresťanskom spoločenstve, v domácnosti, v rodine, kde sme milovaní takí, akí sme, a nie na základe toho, či robíme niečo dobre alebo zle. Naopak, keď je pre nás ťažké nechať si pomôcť, môže to byť znakom toho, že možno chceme byť milovaní za to, čím nie sme. Preto je tiež dôležité trvalo udržiavať pôdu pre vznik takejto pomoci. Zdieľanie túžby po svätosti ide ruka v ruke so zdieľaním mnohých ďalších vecí,

vrátane našich túžob, starostí a radostí.

Ten, kto sa snaží byť láskavý a vlúdny, aby bolo pre druhých ľahšie mu pomôcť, je tiež často užasnutý, keď vidí ich náklonnosť, a je vďačný za dielo milosrdenstva, ktoré prináša bratská pomoc či napomenutie. Malé deti sú často vďačné, pretože láskyplné gestá neberú ako samozrejmosť. Svätý Josemaría sa kedysi zdôveril niektorým svojim deťom: „V poslednom čase žiadam nášho Pána viac ako kedykoľvek predtým – a tiež prosím našu Pannu –, aby mi pomohol stať sa malým dieťaťom. V ľudských vonkajších záležitostiach musíme byť silní a odolní; ale v duchovnom živote musíme byť malí. Potom neupadneme do pýchy, keď nás ostatní opravia. Budeme vďační za pomoc, ktorú nám ostatní poskytujú, aby sme boli lepšími. Inak by nám to prekážalo.“^[9]

Ak sa staneme viac detskými, odstránime bariéry, ktoré nás izolujú od ostatných. Vytvoríme milostivé a priateľské prostredie, v ktorom je ľahké pochopiť, že oprava je dar, bezplatná pomoc. A s Božou pomocou budeme počuť aj slová, ktoré Ježiš adresoval stotníkovi a ktoré robia zázrak uzdravenia jeho služobníka: „Nech sa ti stane, ako si uveril“ (Mt 8,13).

Chceme pomôcť čo najväčšiemu počtu ľudí a dosiahneme to iba vtedy, ak sa naučíme spoliehať sa na podporu ostatných. Svätý Josemaría zdôrazňoval, že každý človek „okrem toho, že je ovcou... je určitým spôsobom aj dobrým pastierom“.^[10] Stotník potreboval uznať svoju núdzu, aby dosiahol uzdravenie svojho priateľa; aby bol dobrým pastierom, musel zažiť ovcu. Dobročinnosť nemôžeme obmedziť len na to, čo robíme my pre

ostatných, lebo za prijatím pomocnej ruky je tiež veľa lásky.

Vďačnosť za život obklopený ľuďmi, ktorí chcú, aby sme boli tou najlepšou verziou nás samých, nás podnecuje k obráteniu, ktoré je základom svätosti. Svätá Tereza z Avily povedala: „Myslím si, že vzhľadom na našu povahu je nemožné, aby ten, kto si neuvedomuje, že je Bohom milovaný, mal potrebnú odvahu na to, aby dokázal veľké veci.“^[1] A Božej priazne sa nám dostáva aj prostredníctvom našich vzťahov s ľuďmi okolo nás.

Diego Zalbidea a Andrés Cárdenas M.

[1] Sv. Augustín, *Kázne*, 6.2.

[2] Pápež František, Generálna audiencia, 6.11.2013.

[3] Rímsky misál, Úkon kajúcnosti.

[4] Sv. Ján z Kríža, *Výroky o svetle a láske*, 7;11.

[5] Fernando Ocáriz, Pastiersky list, 1.11.2019, č. 5.

[6] Pápež František, *Gaudete et exsultate*, č. 141, 145.

[7] Pápež František, *Amoris laetitia*, č. 99-100.

[8] Fernando Ocáriz, Pastiersky list, 1.11.2019, č. 9.

[9] Sv. Josemaría, *Poznámky z besedy*, 2.10.1970.

[10] Sv. Josemaría, *Listy* 25, č. 30.

[11] Sv. Terezia z Avily, *Životopis*, 10, 4.

.....

sk-sk/article/ostatni-su-nasi-i/
(03.04.2025)